

Győr-Sopron megyében is megkapta a megyei könyvtár a középfokú oktatási intézmények könyvtári hálózati központi szerepkörét 1985-ben. Az első időszak azzal telt el, hogy tájékozódunk, milyenek ezek a könyvtárak (kihasználtságuk, elhelyezésük stb.). 1988-ban kerítettünk sort arra, hogy szervezeti szabályzataikat megvizsgáljuk, újakat készítsünk egy kiadott útmutató alapján. Már korábban is észrevettük, hogy az intézményekbe járó folyóiratokkal nagyon „egyéni” bálnak. Van, ahol igen sokra fizetnek elő, s megőrzik azokat, máshol pedig alig jár periodikum, de azt őrzik... stb. Nos, tervbe vettük, hogy a személyes tapasztalatszerzés mellett kérdőívekkel is feltérképezzük: hová, mely lapok és mióta érkeznek, mi történik velük, s mi a szándék a jövőre nézve. A felmérés mellett személyesen is beszélgettünk a lapokról, megvizsgáltuk azok elhelyezését, kihasználtságát stb. Így szerzett tapasztalatainkat adjuk itt közre. Am az elemzés során rájöttünk, hogy célszerűbb a vizsgálat előtti állapotokkal kezdeni. A kialakult helyzetnek természetesen előzményei vannak, okok: valaki vagy valami sugallta a jelen állapotot.

A jogszabályok

Az OPKM szerkesztésében kiadott, „Az iskolai könyvtár működési rendje” című módszertani segédanyag kétségtelenül sok hasznos és jól alkalmazható tanácsot tartalmaz a könyvtárak szervezeti és működési szabályzatainak elkészítéséhez, a gyűjtőkörök kialakításához, s utal a periodikumokra is. Az erre vonatkozó fejezetben két miniszteri utasítást említ, nevezetesen a 135/1972 (MK 14.) és az ezt némileg módosító 165/1973 (MK 17.) számút. Az elsőben ez áll: „Az oktató-nevelőmunka korszerű gyakorlatának, a gyakorlati pedagógiai munka színvonala állandó emelésének elengedhetet-

len feltétele, hogy az oktatási intézmények pedagógusai megfelelő tájékozottsággal rendelkezzenek az élet minden területén. Ehhez nyújtanak segítséget a hazai és külföldi folyóiratok. A folyóiratokban megjelent tanulmányok, cikkek segítenek még eligazodni a társadalmi-politikai-gazdasági viszonyaink aktuális problémáiban, ugyanakkor bemutatják az egyes tudományágakban bekövetkezett változásokat, fejlődést, valamint tájékoztatást adnak a korszerű nevelés szerteágazó és rendkívül fontos kérdéseiről hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt.” Ezután felsorol összeesen hatvannegy hazai és hat orosz nyelvű folyóiratot. A módosító utasítás – egy év múlva – csak a megrendelés mikéntjére ad tanácsot: „A hazai magyar nyelvű folyóiratok közül az iskolák igazgatói a pedagógusok meghallgatásával jelöljék ki az iskolatípusnak megfelelő folyóiratokat, és gondoskodjanak azok évenkénti megrendeléséről. Az utasításhoz mellékelt jegyzékben felsorolt idegen nyelvű folyóiratok közül a „K” jelzéssel ellátottak megrendelése a feltüntetett iskolatípusban kötelező, az „A” jelzésűek megrendelése ajánlott. Az utóbbiak megrendelését is a pedagógusok meghallgatásával állítsák össze az igazgatók”. Ez a kiegészítés tehát a tantestület közösségét is meghallgatni javasolja.

A kötelezően és ajánlottan szereplő címek – iskolatípusonként – a következő megoszlást mutatják: az általánosban kötelező 21 magyar és 1 idegen nyelvű, ajánlott 14 magyar és 5 idegen nyelvű periodikum. Gimnáziumban 14:1, 17:2, szakközépben és szakmunkásképzőben 13:0, illetve 34:3 az arány. Ne gondolja senki, hogy ez valami nagy kínálat, hiszen ezekben a számokban sok átfedés van, kivált a szakmai lapokat illetően és főleg a szakiskolákban. Az általános iskolai adatokat azért vettem fel, mert úgy gondoltam, hogy onnan is hozhatnak a gyerekek készíttetést. De nem hozhatnak, hiszen a kötelező és ajánlott anyag zöme

a nevelőknek szól. Arról nem is beszélve, hogy alig van iskola, ahova ennyiféle folyóirat járna.

Talán tanulságos, ha a középiskolák számára kötelező és ajánlott lapokat tartalmuk szerint is összehasonlítjuk. A módszertani jellegű kiadványok mind a gimnáziumokban, mind a szakközépiskolákban messze dominálnak (15 gimnáziumi kötelezőből 13, 13 szakközépiskolaiból 9 módszertani, az ajánlottakból 19:4, illetve 37:3 ugyan az arány, de négynél több egyik műből sincs az első csoportban, a másodikban pedig a vezető 17 a legkülönbözőbb szakmák lapjait jelenti). Érdekes, hogy irodalmi lap nem kötelező sehol, természettudományi lap pedig még ajánlottan sem szerepel a gimnáziumi csoportban. Az összevetésből megállapítható, hogy egyetlen utasítás és módszertani segédlet sem mondja, hogy a folyóiratokat a tanulók is használhatják, senkinek sem jutott eszébe, hogy a diákok az iskolában (is) meg kellene tanítani a folyóiratok használatára. A módszertani folyóiratok döntő hányada (a gimnáziumokban 64, a szakiskolákban 34 százalék) ugyancsak azt mutatja, hogy a tanulókra senki nem gondol. (Ezt erősíti meg a megrendelt közlönyök száma is.) Így persze érthető, hogy az előfizetett lapok zömét (nem egy helyen kivétel nélkül valamennyit!) a nevelői szobában találtuk. A használatról, a megőrzésről egyetlen útbaigazítás sem szól. Van iskolavezető, aki szinte jó néven veszi, ha a kollégái hazaviszik a lapot, mert „akkor bizonyosan olvassák, s megbeszélik a munkaközösség tagjaival”. Az eddigiekből is kitetszik már, hogy a könyvtárost alig kérdezi meg valaki, hogy melyik lapot mennyire és kik forgatják, érdemes-e továbbra is járattatni, kivált megőrizni.

Fölöttébb érdekes, hogy a javallott idegen nyelvű folyóiratok mindegyike orosz nyelvű, s még arra sem gondolt az utasítást kiadó főszer-

tály, illetve a miniszter, hogy vannak idegen tannyelvű és nemzetiségi iskolák – ahol nagy óraszámban tanítanak az oroszokon kívül más nyelveket is. A folyóirat-előfizetések mennyiségi és tartalmi összetétele kizárólag az iskola (-igazgató?) jogköre, s nem számolt vele soha senki, hogy az iskolák esetleg együttműködhetnének, vagy hogy bizonyos anyagot kaphatnának a Megyei Pedagógiai Intézettől, és mindez a rendelet szellemében történik!

A felmérés eredményei

Részben a fentiek igazolására, sokkal inkább az itt következő elemzés bevezetőjéül idézek a visszaküldött felmérőlapokhoz mellékelte levelekből. „1987 szeptemberében, amikor átvettem a könyvtárt, ritka volt az a folyóirat, amelyből egy hiánytalan sort össze tudtam állítani... A folyóiratokat a titkárnő vette át, és írta be egy füzetbe. Hogy egy-egy folyóirat mióta jár az iskolába, arról tudomásom nincsen, nincs nyilvántartás... A beérkezés után (esetleg még a beírás előtt!) az a tanár vitte el olvasni a folyóiratot, akit érdekelt... A könyvtárban jelenleg nincsen arra lehetőség, hogy minden folyóiratot el tudnánk helyezni, így most egy részük a könyvtárban van, másik a tanáriban... Egyes folyóiratok korábbi évfolyamai egy alagsori helyiségben vannak, mindenfajta rendszer nélkül. Mivel ebben a helyiségben vannak a felesleges dobozok és mindenfajta írásos dokumentum, aminek egy része később a MÉH-be kerül, a folyóiratok nagy részéhez nem lehet hozzáférni...” Egy másik kísérőlevélből: „A folyóiratok a tanári szobába járnak, a szaktanárok olvassák, használják őket. Vagy visszakerülnek a tanáriba, vagy nem, így jóformán mindegyikből csak szórványok vannak. A korábbi példányok, hely hiányában, selejtezésre kerültek. A továbbiakban sem tervezzük a folyóiratok nyilvántartásba vételét, mivel a szükséges példányokat a szaktanárok megőrzik.” Ilyen furcsa, elszomorító ellentmondás máshol is van: „Könyvtárunk részére jelenleg folyóiratok nem járnak. A könyvtárban meglévő folyóiratokról nyilvántartást nem találtam. Egyetlen évfolyam sem teljes, zömmel szórvány példányok vannak... A nyomtatott úrlapon (ti. amit mi felmérésre kiküldtünk) felsorolt folyóiratok az iskola részére érkeznek. A nyilvántartó füzet azonban elveszett, így nem kaptam választ, hogy melyik folyóirat melyik évtől jár. Elvileg

a tanárok veszik át, azonban további sorsukat nem sikerült felderíteni.” És végezetül még pár sor: „...most derült ki, hogy van olyan is köztük, ami még nem került a könyvtárba... , hogy melyik mióta jár az iskolába, nem tudom.” Nos, előttünk az a bizonyos állatorvos-tudományi ló, rajta az összes nyavalya.

Helyzetelemző kérdőívünket a 47-ből csak 32 iskola töltötte ki és küldte vissza. Elismerés illeti azokat a nagy múltú intézményeket, amelyeknek könyvtárosai időt és fáradságot nem kímélve állították ki a lapokat, nem egy száznál is több periodikumot tüntetve fel, s adva választ a kérdésekre: a folyóirat címe, mióta jár, s azóta mi vele a helyzet: teljes, kötetten van, hiányos, szórvány, kimaradt évek stb.; tudakozódtunk, hogy mi a tervük a lappal: selejtezik, kötetlik vagy más egyéb. Persze több iskola is volt, ahol elnagyolták a kitöltést. Olykor csak a címet tüntették fel, vagy egy-két semmitmondó megjegyzést tettek. Ezekre magyarázat (lehet) az a néhány levélrészlet, amelyet fentebb idéztem, míg más helyeken egyéb tényezők szeghették nyakát a pontos adatszolgáltatásnak.

Kérdéseink 1945–1988-ra vonatkoztak. Sok helyen nemcsak azt nem lehetett megállapítani, hogy mik jártak, azt sem, hogy mire fizetnek elő, így a válaszok a mennyiségre is pontatlanok, ám a tendenciákat mégis tükrözik. Hat-hat iskolába jár(t) 16–20, illetve 46–50 periodikum, három-háromba 31–35, illetve 51–55. A többi számadat (1-től 95-ig) javarészt 1–1 iskolára vonatkozik. (Megjegyzendő, hogy a magas számok – nyolcvan fölött – az 1945–1950 közötti időszakra vonatkoznak.) Az előfizetések mintegy harmada olyan címekre vonatkozik, amelyek időközben megszűntek, vagy csak egy-egy évfolyamát fizették elő, ám a jelentésben – nagyon helyesen – szerepeltek.

A patinás gimnáziumok járnak elől a megőrzés jó példájával is. Ezekben az intézményekben vigyáztak rá, hogy megmaradjon a *Válasz*, az *Új Hang*, a *Csillag* és mások, s – dicsérendően – ragaszkodnak is ezekhez az értékeikhez.

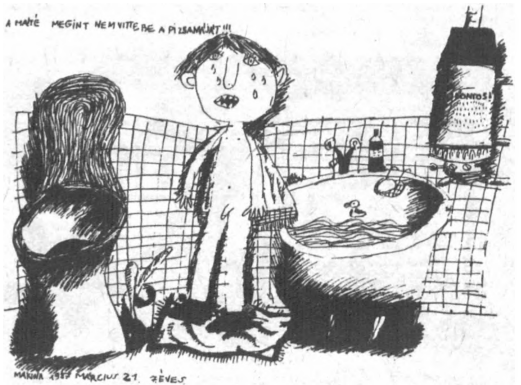
Írtam fentebb, hogy a pedagógiai és módszertani lapokat szorgalmazza a miniszteri utasítás. Mi valósult meg a központi kívánalmakból, miket fizetnek elő, hány helyen, s mi történik velük? A legnagyobb számban a *Köznevelés* (26), a *Pedagógiai Szemle* (22) van képviselve. A módszertani lapok sora így fest: *Magyar-*, *Történelem-* (22–22), *Fizika-* (21), *Matematika-* (19), *Idegen nyelvek* (17), *Kémia-* (18), *Testnevelés* (13), *Biológia-* (8), *Rajz-* (6),

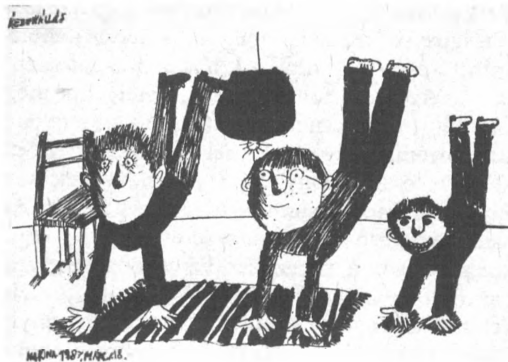
Ének-zene tanítás (4). Többen írták, hogy kötetlik, megőrzik ezeket, öt év után selejtezik. A könyvtárosokkal való beszélgetés során megkérdeztem: mennyire használják a tanárok a korábbi számokat? A válaszok egyöntetűen tagadók voltak. Mondják, hogy visszamenőleg 1–2 évet forgatnak inkább, ám a régebbieket senki sem keresi.

Tanulságos más nézőpontból is megvilágítani az egyes lapok előfizettségét (a fentieket már nem számítva): 18 helyre jár a *Kortárs*, 16-ra az *Élet és Tudomány* és a *Társadalmi Szemle*, 15-re az *Élet és Irodalom*, a *Műhely*, valamint a *Természet Világa*, 14-re a *KÖMÁL*, a *Kritika és Századunk*, 13-ra a *Valóság*, 12-re a *Fizikai Szemle*, a *Könyvtáros*, a *Látóhatár*, a *Magyar Nyelvőr*, a *Magyarország*, a *Nagyvilág*, a *Szakoktatás*, az *Új Írás* és *Világosság*, 11-re a *Nemzetközi Szemle*. A többi az intézmények egyharmadába sem jár!

Bíráltam az idegen nyelvű lapok nagyon leszűkített előfizetési javaslatát. Még az sem valósult meg! A 32 iskola az alábbiakat járhatja: *The New Hungarian Quarterly* (1 iskola), a *Ruszkij Jazük* (1), a *PRAMO* (1 szakmunkásképző, ahol ez szaklap). Azaz azok a nagy gimnáziumok és nem csak azok, ahol emelt szinten tanítanak világnyelveket, nem szerzik meg tanáraiknak és tanítványaiknak azoknak a nyelveknek a fontos lapjait (mintegy 10–15-öt), amelyeket tanítanak minden nap. Így az élet mindennapi nyelve helyett csak a tankönyv marad.

Láttuk, a közlőnyöket fontosnak ítélte a miniszteri akarat, s most az derül ki, hogy a *Magyar Közlöny* 7, a *Munkaügyi* 6, a *Művelődési* 9 és a *Pénzügyi* 7 helyen vehető kézbe. Ez persze nem azt jelenti, hogy a többibe nem járhat, csak azt, hogy a könyvtáros nem tud róla, nem ő kapja és nem ő gyűjti, holott pedig

ezek a legtöbb helyen be vannak kötve, hiszen naponta forgatják őket. Igaz, az 1972-ben kelt utasítás nem írja elő a napilapok előfizetését, mégis találkozhatni velük. A megyei lapot öt, a *Népszabadságot* szintén ennyi, a *Népszavát* egy iskola jelenti.

Szívesen kérdezem e helyen a könyvtárosok és tanárok véleményét: kell-e az iskolai könyvtárba napilap? A nálunk lefolytatott beszélgetések eredményei ellentmondóak voltak, de érdemes lenne szóba hozni másutt is e kérdést.

Amikkel nem, vagy csak alig találkoztam az elemzések során: Hiányoltam, hogy a méltán népszerű *História* csak kilenc iskolában olvasható, a *Mozgó Világ* ötben, az *Olvásó Nép* csak egyetlen helyen kerül a polcra. Igaz, nagyon drága a *Tudomány* című lap, mégis négy helyen olvasható, az *IPM*-et három helyen rendelték meg. Mindez azt jelzi, hogy nem kellően rugalmasak az intézmények a periodikumok előfizetésében, és persze, sajnos, anyagilag sem állnak fényesen. Ugyanakkor azt is emeljük ki: van néhány olyan, főleg szakiskola, ahol nagy gonddal kezelik a legfrissebb folyóiratokat, nemcsak megszerzik, de szorgalmazzák azok használatát. Sajnos, ez a kevesebb!

A periodikumok elhelyezése: ahány iskola, annyi szokás, illetve lehetőség. Terjed szerencsére az a gyakorlat, hogy a kiadványok a könyvtárban olvashatók, a módszertaniak pedig a nevelői szobában vagy éppen a szakmai munkaközösségekben. Jóleső érzés látni, hogy a tízperces szünetekben bezúdul egy csapat diák a könyvtárba, és lekapkodják a polcokról a friss lapokat, böngésznek azokban, s – erre mind több a példa – kölcsön is kérik őket házi használatra.

Több helyen nem engedik, hogy minden folyóirat a könyvtár szabadpolcára kerüljön (ezt sugallta a miniszteri rendelet is!), sokat a

nevelői szobában tartanak, gyakorta a tanárok szabad prédájaként. Ilyen helyen aztán a könyvtáros nem is tud ezekről, s hiába is tudakoltuk tőle az adatokat. Megkérdeztük azt is, mennyire teljesek az előfizetett lapok. Nagyon vegyes értékű válaszokat kaptunk. Teljes évfolyamai csak egy-két iskolának vannak, s azok is csak néhány általuk feltéve őrzött lapról nyilatkoznak így. A többség szórványokról, nagyon hiányos évfolyamokról tájékoztat. Ezt nem is csodálhatjuk, hiszen 1972-ben senki sem mondta meg az iskoláknak, mi történjék az előfizetett folyóiratokkal, és azóta sem kaptak szakmai segítséget szinte sehonnan. Így azután néhány buzgó könyvtáros vagy az adott lapra nagyon figyelő nevelőtanár jóindulatára volt s van bízva, hogy maradjon-e a lap, vagy ebek harmincadjára jusson. Persze a megőrzésnek nagy akadálya a könyvtárak helyhiánya is.

A kollégiumokról ezúttal csak annyit: a közvetlenül az iskolákhoz tartozók folyóirat-ellátottsága még silányabb. A diákothonokban lakó tanuló könyvtárilag sincs jó helyzetben. Az egyik fiúköllégiumba ezek a lapok járnak: *Ezermester*, *Búvár*, *Delta*, *História*, *Könyvtárlág*, *Látóhatár*, *Technika*, *Új Tükör*, *ÉS*, *Élet és Tudomány*, *HVG*, *Soproni Szemle*, *Könyvtáros*, *Pedagógiai Szemle* és a *Köznevelés*. A lányokhoz: *Népszabadság*, *Kisalföld*, *ÉS*, *IM*, *Magyar Ifjúság*, *Szovjetunió*, *Magyarország*, *Társadalmi Szemle*, *Pedagógiai Szemle*, *Turista Magazin*, *Valóság* és még négy közlöny.

A Kisfaludy Károly Megyei Könyvtárban, ahol meglehetősen pontosan rögzítik az olvasóterem forgalmát, kiderült (amit más közművelődési könyvtárak adatai, illetve vélekedései is megerősítenek), hogy a tanulók nagy többsége folyóiratok olvasása végett keresi fel a könyvtárakat, hogy a diákság kedveli a folyóiratokat, s érzékenyen figyel a napjainkban sokat forgatott új szelleműekre. Az is kiderült, hogy az idegen nyelvűekkel is barátkoznak, s nem véletlen tán, hogy ebben a magyar kiadású *Daily News* vezet. Az iskolai könyvtárba annyi is olyan folyóirat járjon, ami és amennyi és amilyen szükséges ahhoz, hogy segítse a tanárt és a diákot a képzésben, önképzésben, a legfrissebb és leginkább használható ismeretek, napi információk megszerzésében. Nem új kíváncsi ez, a szándék létezett már korábban is, ám hiányoztak, gyéren csordogáltak az anyagiak, és olykor a nemtörődömség is gátolta a folyóiratok iránti igényességet, pedig volt és van érdeklődés irántuk, amit igazolnak azok

az iskolák, ahova sok lap és éppen a legérdeke-
sebbek járnak, s erre mutat a nagy könyvtárak
tapasztalata is.

Az idézett miniszteri rendelet most is ér-
vényben van, s annak ellenére, hogy nem tart-
ják be, nagyon szükséges lenne megújítása,
korszerűvé tétele. Egy ilyen utasítás ne akarja
majd megszabni, hogy mely lapok hova és mi-
lyen „erővel” járjanak (kötelező vagy ajánlott
jelzéssel), sokkal inkább arra biztasson, hogy
legyenek ott azok, amelyek tanárnak és diák-
nak a legfontosabb, a legérdekesebb és a leg-
újabb ismereteket nyújtják. Szorgalmazza egy
iránymutatás valamilyen norma szerint, hogy
mennyi lenne az előfizetendő folyóiratmennyi-
ség, őrizze-e és ha igen, hogyan és meddig az
intézmény, s biztasson az együttműködésre,
részben az iskolák, részben az intézmény és
más könyvtárak között.

A mi elgondolásaink – még távolról sem
kikristályosodottan – nagyjából így foglalhatók
össze:

1. Az iskola és a tanári munkaközösségek
vezetői a könyvtárossal karöltve tanulmányoz-
zák az oktatáshoz kapcsolódó és az érdeklődés-
nek leginkább megfelelő kívánalmakat: mely
periodikumok szolgálnák leginkább az oktató-
nevelő-művelődési teendőket. Ebbe a munká-
ba feltétlenül be kell vonni a tanulóifjúság kép-
viselőit (ifjúsági mozgalmak, diákkörök stb.).
Tartózkodni kell a kimondottan szórakoztató
lapok megrendelésétől (*Ludas Matyi, Fűles*
stb.). 2. Az intézménybe érkezni minden folyó-
iratot a könyvtárosnak kell érkeztetni, nyilvántar-
tásba venni, s az igényeknek megfelelően
szétosztani, körözni (nevelői szoba, munkakö-
zösségek, igazgatási szervezet stb.). Mindezt a
könyvtár szervezeti és működési szabályzatá-
ban rögzíteni kell. 3. Ugyancsak a szervezeti és
működési szabályzat intézkedjen arról, hogy
az egyes kiadványokat meddig őrzik meg. Erre
nézve az 1. pontban felsoroltak hozzanak dön-
tést, s ahhoz aztán tartsák is magukat.

A legfontosabb kérdés, mely periodikumot
őrizze meg az iskola. Elsősorban nyilván
azoknak a szakmáknak a folyóiratait, amelye-
ket az adott iskolában tanítanak, másodsorban
azokat, amelyek hosszú időn keresztül alkal-
masak lesznek a kutatásra, az oktatáshoz pél-
dákat, tanulmányozandó cikkeket nyújtanak,
végül azokat, amelyek olvasmányul szolgálnak
későbbre is (pl. irodalmi lapok). 4. A gyűjten-
dő folyóiratok listájának kialakításában hasz-
nos lenne az iskolák egymás közötti együttmű-
ködése, de az is megfontolandó, hogy a tanácsi

és a pedagógiai szakkönyvtárakkal is. Ez gaz-
daságos és célszerű megoldás lenne-lehetne
mind az őrzést, mind a kihasználtságot illető-
en. 5. Azokat a folyóiratokat, amelyeket meg-
őriznek és köttetnek, jelentsék be a megyei és
a regionális KC-nek. Ennek természetesen ellen-
tétélezése az, hogy ők is kérhetnének más
könyvtáraktól hasonló szolgáltatást. 6. Az ér-
vényben lévő könyvtárvezetési szabályoknak
megfelelően a megőrzendőket költetés után
(amihez a tanácsi könyvtárak könyvkötésetei
jelentős segítséget nyújthatnának) állományba
kell venni. 7. Utaltunk már rá, hogy a lapokat
a könyvtáros érkeztesse, de szólni kell azok
elhelyezéséről is. Célszerű a pedagógiai és a
módszertani folyóiratokat a nevelői szobában
elhelyezni, a munkaközösségek vezetőinek
átadni, bár arra is van – nagyon helyeselhető –
példa, hogy minden folyóirat a könyvtárban
kap helyet, ahová tanár és diák egyaránt bejár-
hat. A folyóiratok kölcsönzése legyen általános
gyakorlat, természetesen nem a közösség kárá-
ra, de hétvégeken vihesse azt haza tanár és
tanuló egyaránt.

Haminckét iskolában szerzett tapasztalata-
ink 1200 periodikumot érintenek. Ha ennek
csak kétharmadát tekintjük ma is élő periodi-
kumnak, úgy kereken 800 lap áll mintegy
23 ezer használó rendelkezésére. Sok ez vagy
kevés? Néhány iskolában talán elég, ám na-
gyon messze vagyunk attól, hogy elmondhas-
suk – minden tanuló hozzáférhet a legújabb
ismereteket kínáló folyóiratokhoz iskolájában.
Ha átlag 150 forinttal számoljuk egy lap előfi-
zetését, ez azt jelenti, hogy a harminckét iskola
évente 120 ezer forintot költ el e célra, szemé-
lyenként mindössze öt forint húsz fillérért jut
a legfrissebb ismeretekhez. Folyóiratkultú-
ránk iszonyatos szegénysége ez!

Csodálkozhatunk-e, ha gyerekeink nem ta-
nulják meg használni a tankönyv mellett a pe-
riodikumokat, ha tanáraink sem buzdítják őket
a folyóiratokban való búvárkodásra, ha azok
sem szorgalmazzák a lapok előfizetését és az
elkopásig való forgatását, akiknek ez lenne a
dolguk, ha egy tizenhat éve érvényben lévő,
hibás miniszteri utasítás nem hozott üdvös
eredményt?

Ne csodálkozzunk, nem annak van itt az
ideje, ellenkezőleg: vitassuk meg mit és ho-
gyan lehet tenni most, amikor a folyóiratok ára
is „robban”, s nem tudni mennyire kell még
ésszerűbben, még takarékosabban gazdálkod-
ni a kevéssel és egyre kevesebbel.

Mónus Imre